

Son Bir Balık

İsmail SERT

Kıyıdaız. Deniz sanki uzaklarda bir yerde. Oysa ayaklarımızın altında, dipten dipten sahile vuruyor. İleriye, karşı kıyıya doğru bakarsan sakın görünüyor. Sahilin betonunun altındaki boşlukta alabora oluyor dalgalar. Sanki çatlaklardan çıkıverecek bir an için. Koca betonu alıverecek içine.

Kıyıya yakın geçen gemiler biraz uzaklaştıklarında geride bıraktıkları dalgalar kıyıyı dövmeye başlıyor. Geminin ardından, ondan geriye öfkeli dalgalar kalıyor.

Salim Amerika'dan geldi. Biz bunu her söylediğimizde düzeltiyor Salim. "Amerika Birleşik Devletleri" diyecekmişiz. Amerika kıtanın adıymış. Asya'yımış yani. Ben anlamıyorum tabii. Bana "Asya'dan geldi" diyen olmadı hiç. Asya'yı tek başıma hiç temsil etmedim. "Nerelisin?" diye sorduklarında "Asyalıyım." demedim.

Salim huzursuz, salim sıkıntılı. Belki de çok işi var, ondandır. Denize bakmamasından anlıyorum hâlini. Hep, bana doğru dönüp oturuyor küçük taburesine. Beni seyrediyor, bana anlatıyor. Benim gözüm ise oltanın mantarında. Mantar da sözün gelişi. Artık renkli, hatta ışıklı mantarımşılarda var. Herkes onları kullanıyor ama herkes mantar diyor yine de. Gözümü mantardan ayırmıyorum. Titredi, titreyecek, daldı, dalacak, asıldı, asılacak!.. Küçük bir darbe! Büyük bir çekiş! Bazen koparacak gibi çekiş!

Gözüm aklımı da alıp götürüyor. Bir türlü sonuna kadar dinleyemiyorum Salim'i. Uzun cümlelerini yakalayamıyorum. Kendim de uzun cümleler kuramıyorum. Sohbet akıyor. Çıpaya takılı sandal gibi olduğu yerde sallanıp durmakta.

Bazen daldığım bile oluyor. Kendime geldiğimde Salim'in biraz önce söylediklerini kopuk da olsa hatırlıyorum. Tek tek kelimeler: orada, bir arkadaş, otopark, komşu... bazı kelimeler yan yana geliyor: O kasiyerdi, baktım ağlıyor, sonrasını bilmiyorum... Ya da kısa cümleler hatırlıyordum, belki de kendim kurguluyordum; bir gece düşündüm... Arap bir arkadaş vardı, gittiğimin üçüncü ayı mı ne?..

Ne kadar hatırlasam da eksik kalıyor. Büyük delikler açılmış bir balık ağı gibi... O ağla balık yakalanır mı? Yakalanmaz elbette. Ben de toparlayamıyorum Salim'in anlattıklarını.

Ben de kendi anlatacaklarıma yükleniyorum. Gözüm mantarda. Denizi, balıkları anlatıyorum. “Bir gün öyle şanslıydım ki; oltayı atar atmaz balıklar vurmaya başladı. Sanırsın kılıktan çıkmışlar. Sanırsın bütün denizin açgözlü balıkları bir araya gelmiş. Bir araya gelmekle kalmamış benim oltanın dibinde buluşmuşlar. Biz buna “balık iyi çalıştı” deriz ama Salim o dilden anlamaz. Oltaya gelmek için çalıştılar yani. Denizden çıkmak için uğraştılar. Ben o gün balıkları oltanın iğnesinden çıkarırken hiç hüzünlenmedim. Onları dışarı atarken hiçbir tuhaf olmadım. Onlar plastik balıklardı da, içlerindeki pil bitinceye kadar oynuyorlardı kovanın kıyısında. Âdeta öyleydiler. Sonra alıp kovaya atıyordum yine neşeyle...

O günü anlatıyorum. Salim'in canı mı sıkın desem, kafası mı karışık desem...

—Yahu tuttun Amerika'yı sırtlanıp buraya mı getirdin?

Cevap vermiyor. Ben oltayı çekiyorum. Balıklar yemlerin hepsini temizlemişler.

—Sayende balıkları besliyoruz bugün.

Bakıyor öylesine. Anlatmaya kaldığı yerden devam ediyor: “O akşam memleket o kadar yakındı ki bana, kokusunu duyuyordum burnumda. O kadar yakın. Sonra giderek uzaklaşmaya başladı. Bir türlü tutamadım. Kaydı ellerimin arasından. Uzaklaştıkça uzaklaştı. Yetişemedim. Biraz geçince de artık yetişemeyeceğimi kabul ettim...

Sert bir darbe aldı olta. Sert ama devamı gelmedi. Böyle peş peşe vursa işlem tamam olur ama bu defa olmadı. Su içindeki manzara gözümün önünde geldi. Yeme dokundu balık. Ama yutamadı. Bir daha denedi. Yine olmadı. Biraz uzaklaştı yemden. Yeni bir yem görmediyse, şimdi geriye dönecek, ben de oltayı çekersem, hızla atlayacak kaçırmamak için. Çektim oltayı. Olmadı... mantar sakın...

Salim bazen deniz kıyısında olduğumuzu unutuyor. Sırtını dönüyor denize. Deniz yok oluyor gözlerinden. Umursamıyor, önemsemiyor. Hatta denizi sevmediğini anlatıyor beden diliyle. Bir ara iyice huzursuzlanıyor.

—Hadi kalk gidelim artık. Yetmedi mi tuttuğun balıklar?

Kim bilir ne kadar bekledi bu cümleyi kurmak için. O kadar hızlı söylüyor ki tam kavrayamıyorum. Biraz geçince algılıyorum.

—Salim sıkıldın mı yoksa?

Konuşmuyor...

Balık vurup gidiyor. Yok geri dönüyor. Küçük dokunuşlar devam ediyor. Yeme değil de oltanın misinasına dokundu sanki.

Salim işte o balık olabilir mi? Akıntıya doğru gitti belli ki. Sonra geriye dönecek. Bakacak etrafına. Tekrar gelecek eski yerine. Biraz ileri, biraz geriye...

—Bak Salim oltanın ucunda küçük bir balık var! Kararsız bir küçük balık?

—Nerden biliyorsun?

—Küçük olduğunu mu? Kararsız olduğunu mu?

—Yok balık olduğunu?

—Salim sen ne okuyordun Amerika'da?

Salim ayağa kalkıyor bir ara. Ne zaman kalktı? Yürüyüp geldi mi? Sigara mı içti? Başka balıkçıları mı seyretti. Farkında değilim. Başım da dikiliyor şimdi.

—Ne okuduğunu biliyorum tabii. Bilmez olur muyum? Tezinin tam adı neydi onu sordum.

Salim kıyıya oturup ayaklarını salladı. Parmağıyla daireler çiziyor betonda.

—Yahu bu saatte geleceğimize söz vermedik mi Reyhan'a?

Aklımdan geçen cevabı kalıba döküp söyleyemiyorum.

Ne saati ya. Biz saatle söz vermeyiz ki Salim? Biz karar bir saatte evden çıkar, karar bir saatte döneriz balıktan.

—Daha bu balıklar temizlenecek, pişecek...!?

Anladım. Salim epey yol almış canını sıkmakta.

—Bir balık daha tutayım, ondan sonra hemen gideceğiz. Bir balık...!

Bu cevap Salim'e yetecek mi acaba?

—Hepsi hepsi bir balık. Bakarsın şu dakikada tutarım o balığı. Daha sözümüz bitmeden yola çıkarız.

—Tutmayıver onu da. Bir balık eksik oluversin.

—Tabii senin için kolay bir balık eksik oluversin demek. Bir balık deyip küçümsüyorsun.

—Bir balık tabii ki... Ne kadar büyük olabilir?

—Bazen bir balık dünya kadar büyük olur.

—Dünya kadar!?

Sessizlik uzun sürdü bu defa.

Denizciler bilir. Fırtına öncesi sessizliktir böylesi. Birazdan bu sakinlik-ten eser kalmayacaktır. Her şey altüst olacak, yıkılacak, devrilecek, dökülecek, uçuşacak, birbirine karışacaktır.

Bazen de fırtına öncesi sessizlik hakkıyla yaşanır, bütün belirtiler görünür. Ancak fırtına gelmez. O son adım atılmaz, o son eşik geçilmez. Fırtına öncesinin sessizliği gerçek bir sessizliğe dönüşür. Kalıcı uzun bir sakinliğe...

—Bir balık daha tutunca buradaki zamanımız doluyor.

Salim kovanın başında. Balıkların oynamalarını seyrediyor.

—Salim sayma balıkları sakın. Balıklar sayılmaz.

—Nedenmiş?

—Sayılmaz, saymayız biz. Ne başında ne sonunda... saymayız. Saya saya atmayız kovaya.

Yolda da saymayız, eve varınca da... bir balık daha tutayım gideceğim dedim ya işte.

—Son tuttuğun balık da son değil miydi? Onu sayıver işte.

—O geçti... Bir balık geldi işte.

Çektim oltayı. Gri parlak sırtı kızılımsı bir renge dönmüş akşam güneşinde. Biraz bakırımsı bir renk. Havada sallanıyor şimdi. Tek başına denizin üstünde çırpınıyor. Hareketleri çok ritmik. Sanki çalar saat gibi. Bizim eve gitme saatimiz çalıyor oltanın ucunda. Benim sözüm sallanıyor sanki.

Salim kopup gitmiş. Farkına varamadı. Vaktin dolduğunu anlayamadı. Belli ki benim verdiğim sözü de unutmuş durumda.

Ben, balık ve Salim...

Balık sudan çıkmış, ama kovaya girmemiş henüz.

Ben verdiğim sözle tuttuğum balık arasındayım.

Salim'in arada bir yerde olduğu kesin de, ne kadar derinde olduğu belli değil.

—Bu sayılmaz ama.

Salim ifadesiz bakıyor yüzüme. Nerde kaldığını unutmuş. Sözüne nereden devam edeceğini bulamıyor. Kendi kendine soruyor: -Ben ne anlatıyordum yahu?

—Bu diyorum sayılmaz. Bu çok küçük. Bunu balık sayacaksan, kalkıp gidelim diyeceksen denize atayım. Zaten ağzı da çok yaralanmamış. Yaşar yani...

—Hadi gidelim.

Bu defa bir çocuk gibi konuşuyor Salim. Denizden, balıktan bağımsız istiyor.

—Eve dönelim... Bu saatte döneceğiz demiştik zaten Reyhan'a. Sen söz verdin...

Balık kovadaki yerini aldı. Su birden dalgalandı. Kovaya can geldi. Sular dışarıya taşıtı. Bütün balıklar bir kez daha çırpındılar hep birlikte. Kova alt üst oldu.

Ben Salim'in dalgınlığından yararlanıp sözleşmeyi yeniledim.

—Bir balık daha tutayım gideceğiz. Öyle anlaştık ya... bir balık daha tutayım, toparlanacağız.

Bakarsın dakikada tutarım o balığı.

Salim ayakta. Volta atıyor arkamda bir yerde... Küçük tekmeler atıyor taburesine.

Elimle de göstererek yalnızca bir balık tutunca gideceğimizi anlatıyorum.

—Son bir balık yakalayalım. Tamam.

Salim sızlanan bir ses tonu ile konuşuyor. Konuşmuyor da mırıltıyla tekrar ediyor. Yapacağı işler varmış, gideceği yerler... onlardan anlatıyor. Sanki bana da anlatmıyor da yarının planını yapıyor. Yetiştirmesi gereken işler varmış, unutmaması gereken işlemler...

Salim'in çocukluğu pekişiyor gözümde. Yaşı küçülüyor... Ben cesaretleniyorum onun çocukluğuna bakıp:

—Yahu Salim bak şu balıklara onlar da yarın için plan yapıyorlardı. Şimdi neredeler? Kovanın içinde. Kova kimin? Benim.

Salim birden durduruyor yaşının küçülmesini. Hatta büyüyor tam tersine.

—Şaka şaka canım... Beni bilmez misin? Şaka yaptım yahu. Balık mıyız biz?

Salim büyüyen gözleriyle bakıyor bana:

—Bir balık daha tutarsak gideceğiz.

—Tamam o zaman balığın yarınki planını da bozma. Hadi gidelim.

Meğer dinlemiş, meğer anlamış anlattıklarımı.

Olta titriyor bu arada. Orta büyüklükte bir balık gelmiş gibi. Sahiden titriyor mu? Yorulmuş da olabilirim. Sonlara doğru böyle olur. Elim titrer de olta titriyor zannederim. Anlarım artık balık tutmanın sonuna geldim.

Toplanmaya başlarım. Titremem devam eder. İçim titrer de kovayı denize döksem gelir.

O zaman anlarım buradan da gitmenin zamanı gelmiştir. Buradaki zaman dolmuştur. Buradaki zaman dolunca başka bir zaman başlayacaktır.

Neyse ki oltanın titremesi geçti. Güneş biraz daha eğdi başını.

—Tamam Salim dönüyoruz. Onu son balık sayalım. Madem denize atmadık, madem kovada şimdi. Olmadı ama sayalım artık senin hatırın için.

—Sanki o son balıkla doycaksın...?

Gitmenin kızılığına bürünmüş güneş arkamızdan vuruyor. Gölgelerimiz uzuyor önümüzde. Kova Salim'in elinde... Gölgesine baksan kocaman bir varil sanki.

Salim dalganın gemileri salladığı gibi sallıyor kovayı.

Hava hızla kararıyor. Görme duyumuz azaldı. Kalanlara verdiğimiz selamlar boşluğa gidiyor sanki.

—İyi akşamlar...

Geminin dalgasının sonradan gelmesi gibi arkamızdan geliyor cevaplar:

—İyi akşamlar...

—İyi akşamlar, hadi iyisin gene bugün...

Bazılarına selam vermek yerine takılıyor.

—Balıklar akşam gezmesine gittiler. Boşuna beklemeyin.

—Balıkların mesaisi bitti hemşerim. Sen de bitir artık.

Cevaplar da hazır oluyor bazen:

—Ne mesai bitmesi! Sen denizdeki balıkları bitirdin bugün.

Salim bakıyor yüzüme, konuşulanlar ilginç geliyor ona. Ne de olsa uzak-

lardan geldi!

Koluna giriyorum. Böylesi daha iyi oldu. Neden akıl etmedim daha önce?

—Bizimkisi olta akrabalığı Salim?

Koluna girince rahatladığını hissediyorum Salim'in. Adımları yavaşladı. Beden dili eve gidelim diye tutturmuyor. Bıraksam oturacak sahile. Dalacak balıkçıların arasına. Onların sohbetlerine kaptıracak kendini.

Baba oğul sanırım iki balıkçının yanında durdu Salim. Sanki tanıyor onları.

Çocuğu kendisine benzetmiş olabilir mi? Nerden aklıma geldi şimdi bu düşünce?

Duruyoruz. Akşamın ve denizin sakinliği içinde baba oğulun konuştuklarını duyuyoruz.

—Hadi gidelim artık baba? Bak hava karardı.

—Tamam oğlum bir balık tutalım hiç olmazsa. Hiç balık tutamamışsınız diyecekler

—Desinler baba.

—Bir balık da mı tutamadınız diyecekler. Bir balık dahi.

Salim'in kolu ağır geliyor birden. Çekiyorum:

—Salim hadi dinleme herkesi. Geç kaldık zaten!